

ANKARA 2023

MASAL VE DESTANLARIMIZ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
(I-II)
(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

MASAL VE DESTANLARIMIZ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(I-II)

(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
DEĞERLERİMİZ	4
YETKİNLİKLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	5
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI.....	7
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDAKİ BECERİLER	7
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	7
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	9
DERS KİTABININ FORMA SAYISI VE EBADI	9
KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	10
MD.1.1. ÜNİTE: MASALLARIMIZ	10
MD.1.2. ÜNİTE: DOĞAL DESTANLARIMIZ	11
MD.1.3. ÜNİTE: YAPMA DESTANLARIMIZ	12
MD.2.1. ÜNİTE: MASALLARIMIZ	12
MD.2.2. ÜNİTE: DOĞAL DESTANLARIMIZ	13
MD.2.3. ÜNİTE: YAPMA DESTANLARIMIZ	14

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçlerini göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinliklerini geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüğe bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik

bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanan araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta

bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaçlarının ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İniyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.

4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireyler arası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin aşağıda belirlenen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- 1) Kültürümüzün zengin mirası olan geleneksel masal ve destanlarımızı tanımaları
- 2) Toplumumuzun tarihini, fikrî, ahlaki ve kültürel değerlerini içeren önemli metinleri incelemeleri
- 3) Masal ve destanlarımızın kültürümüz için önemini fark etmeleri
- 4) Masal ve destanlarımızın verdiği mesajları kavramaları
- 5) Masal ve destanlarımızdaki kahramanlardan yola çıkarak toplumun tarihsel yaşantısını ve karakterini anlayabilmeleri amaçlanmaktadır

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDAKİ BECERİLER

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alan sekiz anahtar yetkinliğin yanı sıra bu yetkinliklerle ilişkili -bilgi, beceri ve tutum boyutları dikkate alınarak- temel düşünme becerileri (inceleme, bilgileri birleştirme, karşılaştırma, sınıflama, sentez yapma, değerlendirme, çıkarım yapma) ile dil becerilerinin (dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma) geliştirilmesi hedeflenmiştir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı iki düzey olarak hazırlanmış olup 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda alınabilmektedir. Bu dersi ilk defa alan bir öğrenci, önce birinci düzeyi (Masal ve Destanlarımız I) sonra ikinci düzeyi (Masal ve Destanlarımız II) seçebilecektir.

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı'nda öğrencinin masal ve destanlarımızın altında yatan öğretiler, ahlaki ve toplumsal mesajları fark ederek önceki öğrenmeleriyle ilişki kurması, böylelikle Türk toplum yapısının mirasını kendi yaşantısı yoluyla içselleştirerek geleceğe taşıyabilme sorumluluğunu yerine getirmesi beklenmektedir. Bu beklenti doğrultusunda programda dersin işlenişinde vb. hususlarda aşağıdaki ilkelere uyulmalıdır:

- 1) İçerikler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na ve diğer kanunlara aykırı hususlar içermemeli; Anayasa'da ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesi gözetilerek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.
- 2) Seçilen metinler toplumlar arası ilişkileri zedeleyecek ifadeler içermemelidir.
- 3) Seçilen metinler toplumun millî, manevi değerlerine ve genel ahlaka uygun olmalıdır.
- 4) Seçilen metinler siyasi ve ideolojik ögeler taşımamalı; baskı, şiddet, suç unsurları ve olumsuz gizli mesajlar içermemelidir.
- 5) Dersin işlenişinde millî masal ve destanlarımız tercih edilmelidir.
- 6) Metin seçiminde, alanda kabul görmüş yazar veya derleyenler ile edebî nitelik taşıyan eserler tercih edilmelidir.
- 7) Öğrencinin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine göre sarmal bir yapıda oluşturulan kazanımlarla planlama ve uygulama açısından öğretmene esnek kullanım imkânı sunulmalıdır.
- 8) Kazanımların öğrencilerin yaşantıları yoluyla edinilmesi esas olduğundan öğrenme sürecinde araştırma, sorgulama, problem ve proje temelli olmak üzere öğrenen merkezli yaklaşımlar kullanılmalıdır.

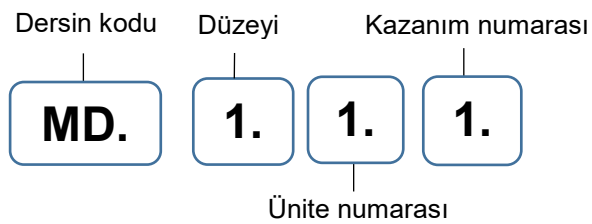
- 9) Öğrencilerin inisiyatif alma ve girişimcilik özelliklerine katkıda bulunması açısından masal ve destanlarımıza ilişkin çalışmalarını sergileyerek bunlarla ilgili sunum yapmalarına olanak sağlanmalıdır.
- 10) Tamamı ders kitabına alınamayacak uzunluktaki masal ve destanlarımızdan yapılan alıntılarda eserdeki bağlamın yakalanabilmesi için metnin başında, eserin seçilen bölümüne kadar olan kısmının kısa özeti verilmelidir. Seçilen metnin eserin hangi bölümünden alındığına dair kısa bir açıklama yapılmalıdır.
- 11) Metinlerde millî manevi değerler açısından ve eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler (argo ve küfür, olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar, cinsellik, şiddet vb. içeren unsurlar) metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla çıkarılmalıdır. Metinden çıkarılan bölümler parantez içinde üç nokta ile gösterilmelidir.
- 12) Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilmelidir.
- 13) Ölçme değerlendirme uygulamalarında ürün ve süreç değerlendirme birlikte kullanılmalıdır.
- 14) MD. I. düzey olarak ifade edilen kazanımlar ilk defa bu dersi seçen öğrenciler için, MD. II. düzey olarak ifade edilen kazanımlar ise bu dersi ikinci defa seçen öğrenciler için kullanılmalıdır.
- 15) MD. I. düzeyde kullanılacak metinlerin -gerekli çeşitliliği sağlamak adına- MD. II. düzeyde kullanılmamasına dikkat edilmelidir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı'nın ünite adları, kazanım sayıları, öngörülen süreler/ders saatleri ve ders saati yüzdeleri aşağıda tablolarda belirtilmiştir.

MASAL VE DESTANLARIMIZ-I				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Ders Saati (%)
1	Masallarımız	12	24	33
2	Doğal Destanlarımız	15	30	42
3	Yapma Destanlarımız	9	18	25
Toplam		36	72	100
MASAL VE DESTANLARIMIZ-II				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Ders Saati (%)
1	Masallarımız	14	26	36
2	Doğal Destanlarımız	15	33	46
3	Yapma Destanlarımız	8	13	18
Toplam		37	72	100

Masal ve Destanlarımız Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar ünitelere göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin kodu, düzeyi, ünite numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir.

DERS KİTABININ FORMA SAYISI VE EBADI

Ders Kitabı	Forma Sayısı*	Kitap
Masal ve Destanlarımız- I	11-12	19,5 cm x 27,5 cm
Masal ve Destanlarımız- II	11-12	19,5 cm x 27,5 cm

* Forma sayıları alt-üst sınır olarak yazılmıştır.

KAZANIM VE AÇIKLAMALARI**MD.1.1. ÜNİTE: MASALLARIMIZ**

Önerilen Süre: 24 ders saati

MD.1.1.1. Masal türünü tanıır.

MD.1.1.2. Masal türünün özelliklerini açıklar.

MD.1.1.3. Masalın yapı unsurlarını belirler.

Masaldaki olay, yer, zaman, kişi ve varlık kadrosu unsurlarına değinilir.

MD.1.1.4. Masalın vermek istediğı mesajı belirler.

Masalda yer alan açık ve örtülü anlamların tespit edilmesi sağlanır.

MD.1.1.5. Masalda yer alan değerleri günümüz değerleriyle karşılaştırır.

Dostluk, dürüstlük, saygı ve sevgi gibi değerler üzerinde durulur.

MD.1.1.6. Okuduğı masala yönelik tahminlerde bulunur.

Bir masalın serim (giriş) bölümünü okunduktan sonra, düğüm (gelişme) bölümü veya çözüm (sonuç) bölümü hakkında tahminlerde bulunması sağlanır. Başlığından ve görsellerinden hareketle masalın içeriğı üzerinde durulur.

MD.1.1.7. Yöresindeki masallardan birini sunar.

- a) *Beden dilini doğru kullanması sağlanır.*
- b) *Gereksiz ses ve kelimeleri kullanmaması gerektiğı vurgulanır.*
- c) *Vurgu ve tonlamaya dikkat etmesi gerektiğı üzerinde durulur.*

MD.1.1.8. Derlediğı masalı dramatize eder.

Grup olarak canlandırma yapması sağlanır. İş bölümü vb. konularda desteklenir.

MD.1.1.9. Dinlediğı/izlediğı veya okuduğı masallardan birini görsel olarak ifade eder.

MD.1.1.10. Türün özelliklerine uygun masal yazar.

- a) *Masalın konusunu ve ana fikrini belirlemesi sağlanır.*
- b) *Kahramanların özelliklerini belirlemesi sağlanır.*
- c) *Masalın döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek bölümlerinden oluşması gerektiğı vurgulanır.*

MD.1.1.11. Yazdığı masalı sınıfta paylaşır.

MD.1.1.12. Masallardan hareketle günlük yaşam problemlerine çözüm üretir.

MD.1.2. ÜNİTE: DOĞAL DESTANLARIMIZ

Önerilen Süre: 30 ders saati

MD.1.2.1. Destan türünü tanıır.

MD.1.2.2. Destan türünün özelliklerini sıralar.

- a) *Doğal ve yapma destanlar üzerinde durulur.*
- b) *Destanların anonim bir tür olduğu belirtilir.*
- c) *Destanların özgün hâllerinin şiir olduğu belirtilir.*
- ç) *Destanların millî özellikler içerdiği, ait olduğu milletin sosyal, kültürel vb. özelliklerini yansıttığı ifade edilir.*
- d) *Destanların olağanüstülükler içerdiği ifade edilir.*
- e) *Doğal destanların oluşma aşamaları vurgulanır.*

MD.1.2.3. Doğal destanların konularına göre çeşitlilik gösterdiğini fark eder.

Destanlarda milletleri derinden etkileyen olayların (savaş, kıtlık, göç vb.) konu edildiği vurgulanır.

MD.1.2.4. Destan ile masal türünü karşılaştırır.

MD.1.2.5. Destan kahramanlarının özelliklerini belirler.

Destan kahramanının sahip olduğu ahlaki özellikleri fark etmesi sağlanır.

MD.1.2.6. Destanın ortaya çıkış nedenlerini ifade eder.

MD.1.2.7. Destanda yer alan millî ve manevi değerleri açıklar.

Adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi ve vatanseverlik gibi değerler üzerinde durulur.

MD.1.2.8. Destanlarda yer alan millî motifleri fark eder.

Motif kavramı ile rüya, ışık, at, ağaç, sayı, ok, yay vb. motifler üzerinde durulur.

MD.1.2.9. Destanın sosyal ve kültürel etkilerini tartışır.

MD.1.2.10. Destanın serim bölümünden hareketle düğüm ve çözüm bölümü hakkında tahminde bulunur.

MD.1.2.11. Destanı içerdiği değerler bakımından inceler.

Kahramanlık, liderlik, yiğitlik, vatan sevgisi, merhamet, dürüstlük, cesaret, adalet vb. değerler üzerinde durulur.

MD.1.2.12. Destan kahramanlarından hareketle yeni bir kahraman modeli oluşturur.

- a) *Destan kahramanlarından birinin özelliklerini belirlemeleri sağlanır. Bu özellikleri taşıyan mevcut millî kahramanlarımızla eşleştirme yapması teşvik edilir.*
- b) *Ömer Halisdemir, Fethi Sekin gibi yakın dönem kahramanlarının destan kahramanlarıyla ortak özelliklerini tespit etmesi sağlanır.*
- c) *Yeni bir kahraman modeli oluşturması sağlanır.*

MD.1.2.13. Araştırdığı destanı anlatır.

- a) *Beden dilini doğru kullanması sağlanır.*
- b) *Gereksiz ses ve kelimeleri kullanmaması gerektiği vurgulanır.*

- c) Destandaki hâkim duyguları göz önünde bulundurarak vurgu ve tonlamaya dikkat etmesi gerektiği üzerinde durulur.

MD.1.2.14. Araştırdığı destanda örnek aldığı bir kahramanı nedenleriyle açıklar.

MD.1.2.15. Destanlardan hareketle günlük yaşam problemlerine çözüm üretir.

MD.1.3. ÜNİTE: YAPMA DESTANLARIMIZ

Önerilen Süre: 18 ders saati

MD.1.3.1. Yapma destan türünün özelliklerini sıralar.

- a) *Yapma destanların şahıslar tarafından oluşturulduğu vurgulanır.*
- b) *Yapma destanların doğal destanlar örnek alınarak yazıldığı ifade edilir.*
- c) *Yapma destanların toplumda iz bırakan bir olay üzerine yazıldığı vurgulanır.*

MD.1.3.2. Yapma destanların konularını belirler.

Yapma destanlarda savaş ve kahramanlık konularının işlendiği vurgulanır.

MD.1.3.3. Doğal destan ile yapma destanı karşılaştırır.

MD.1.3.4. Yapma destanın yazılış nedenlerini ifade eder.

MD.1.3.5. Yapma destanın sosyal ve kültürel etkilerini tartışır.

MD.1.3.6. Okuduğu bir destanı inceler.

Çanakkale Şehitlerine destanını incelemesi sağlanır. Destandaki değerler (vatanseverlik, sorumluluk, cihat, şehitlik, cesaret, fedakârlık vb.) üzerinde durulur.

MD.1.3.7. Destanı, içerdığı duygu ifadelerini göz önünde bulundurarak okur.

Çanakkale Şehitlerine destanını okumaları sağlanır.

MD.1.3.8. Okuduğu destanda etkilendiği bir kahramanı etkilenme nedenleriyle açıklar.

Çanakkale Şehitlerine destanını kahramanın özellikleri açısından incelemeleri sağlanır.

MD.1.3.9. Yakın tarihte yaşanmış bir olaydan esinlenerek yapma destan yazar.

MD.2.1. ÜNİTE: MASALLARIMIZ

Önerilen Süre: 26 ders saati

MD.2.1.1. Masal türünü açıklar.

MD.2.1.2. Masal türünün özelliklerini ifade eder.

MD.2.1.3. Masalın yapı unsurlarını açıklar.

Masaldaki olay, tema, çatışma, yer, zaman, anlatıcı, kişi ve varlık kadrosu unsurlarına değinilir.

MD.2.1.4. Masalın vermek istediği mesajı belirler.

MD.2.1.5. Masalda yer alan değerleri günümüz değerleriyle karşılaştırır.

MD.2.1.6. Masaldaki gerçeküstü öğeleri belirler.

MD.2.1.7. Yaşadığı bölgeye özgü masalları okur.

MD.2.1.8. Okuduğu masalı anlatır.

- a) *Beden dilini doğru kullanması sağlanır.*
- b) *Gereksiz ses ve kelimeleri kullanmaması gerektiği vurgulanır.*
- c) *Masalı içerdiği duygu ifadelerini göz önünde bulundurarak anlatması, uygun vurgu ve tonlama yapması gerektiği üzerinde durulur.*

MD.2.1.9. Okuduğu masalı dramatize eder.

Bireysel veya grup olarak canlandırma yapması sağlanır.

MD.2.1.10. Dinlediği/izlediği veya okuduğu bir masaldaki değerleri günümüz değerleri ile karşılaştırır.

MD.2.1.11. Dinlediği/izlediği veya okuduğu masalları karşılaştırır.

Konu, olay örgüsü, kahramanlar ve vermek istediği mesaj açısından masalları karşılaştırması sağlanır.

MD.2.1.12. Türün özelliklerine uygun masal yazar.

- a) *Masalın içerisinde tekerleme kullanması gerektiği vurgulanır.*
- b) *Masalın konusunu ve ana fikrini belirlemesi sağlanır.*
- c) *Kahramanların özelliklerini ve rollerini belirlemesi sağlanır.*
- ç) *Masalın döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek bölümlerinden oluşması gerektiği vurgulanır.*

MD.2.1.13. Yazdığı masalı görsel olarak ifade eder.

MD.2.1.14. Yazdığı masalı sınıfta paylaşır.

MD.2.2. ÜNİTE: DOĞAL DESTANLARIMIZ

Önerilen Süre: 33 ders saati

MD.2.2.1. Destan türünü açıklar.

MD.2.2.2. Destan türünün özelliklerini ifade eder.

MD.2.2.3. Doğal destanların konularına göre çeşitlilik gösterdiğini ifade eder.

Destanlarda milletleri etkileyen yiğitlik, savaş, kıtlık, göç vb. olayların işlendiği vurgulanır.

MD.2.2.4. Destan ile masal türünü karşılaştırır.

MD.2.2.5. Destan kahramanlarının özelliklerini karşılaştırır.

Metin içi ve metinler arası karşılaştırma yapması sağlanır.

MD.2.2.6. Destanların ortaya çıkış nedenlerini tartışır.

MD.2.2.7. Gelecekte destana konu olabilecek bir olayı ifade eder.

Yiğitlik, savaş, kıtlık, salgın vb. konular üzerinde durulur.

MD.2.2.8. Destanda yer alan millî ve manevi değerleri ifade eder.

MD.2.2.9. Destanlarda yer alan millî motiflerin kullanıldığı yerlere günlük hayatından örnekler verir.

MD.2.2.10. Destanın sosyal ve kültürel etkilerini tartışır.

MD.2.2.11. Destanda verilmek istenen mesajları belirler.

MD.2.2.12. Destanın olay örgüsü hakkında tahminde bulunur.

MD.2.2.13. Bir destanı analiz eder.

Seçilen destanı mekân, zaman, olay örgüsü, kişi ve değerler bakımından incelemesi sağlanır.

MD.2.2.14. Dede Korkut Kitabı'nda yer alan bir hikâyeyi barındırdığı duygu ifadelerini kullanarak anlatır.

- a) *Beden dilini doğru kullanması sağlanır.*
- b) *Gereksiz ses ve kelimeleri kullanmaması gerektiği vurgulanır.*
- c) *Vurgu ve tonlamaya dikkat etmesi gerektiği üzerinde durulur.*

MD.2.2.15. Okuduğu bir destanda etkilendiği bir kahramanı etkilenme nedenleriyle açıklar.

MD.2.3. ÜNİTE: YAPMA DESTANLARIMIZ

Önerilen Süre: 13 ders saati

MD.2.3.1. Yapma destan türünün özelliklerini açıklar.

MD.2.3.2. Yapma destanların konularını ifade eder.

Yapma destanlarda savaş ve kahramanlık konularının işlendiği vurgulanır.

MD.2.3.3. Yapma destanın yazılış nedenlerini örneklerle açıklar.

MD.2.3.4. Yapma destanın sosyal ve kültürel etkilerini tartışır.

MD.2.3.5. Okuduğu bir yapma destanı inceler.

Üç Şehitler Destanı'nı incelemeleri sağlanır.

MD.2.3.6. Bir yapay destanı muhtevastaki duyguyu yansıtacak şekilde okur.

Üç Şehitler Destanı'nı muhtevastaki duyguyu yansıtacak şekilde okuması için sınıf içi etkinlikler yapılır.

MD.2.3.7. Okuduğu yapay destanda etkilendiği bir kahramanı etkilenme nedenleriyle açıklar.

Üç Şehitler Destanı'nı kahramanın özellikleri bakımından incelemeleri sağlanır.

MD.2.3.8. Güncel bir olaydan esinlenerek yapma destan yazar.

